

Karolina Nowak

***Sex – Miłość – Związki – Współczesne oblicza*, red. Bassam Aouil,
Christian Imieliński, Kraków: PTT, 2017 - recenzja monografii**

Czytelnik który zada sobie trud zapoznania się z tą lekturą najprawdopodobniej doświadczy prawdziwego „tsunami” przeglądu informacji opartej na badaniach empirycznych poprzez nieocenione doświadczenia kliniczne. Autorzy tekstów zawartych w monografii są przedstawicielami różnych dziedzin naukowych: medycyny, seksuologii, pedagogiki, psychologii. Jednak pomimo różnic w zakresie wykształcenia łączy ich naukowe oparte na własnym materiale badawczym doświadczenie, dzięki czemu opracowanie nabrało żywego – humanistycznego charakteru. Lektura recenzowanej publikacji niewątpliwie potwierdza wiedzę, doświadczenie oraz kompetencje w zakresie teoretycznego i empirycznego rozstrzygnięcia złożonych przejawów ludzkich zachowań, relacji, doświadczeń. Temat pracy jest szeroki i zrozumiałe, że nie można w niej wyczerpująco przedstawić wszystkiego, co wiąże się z tytułem. Uważam jednak, że tego typu prace są potrzebne i każdy czytelnik znajdzie w nich coś dla siebie. W przypadku umieszczonych w monografii rozdziałów opartych na badaniach empirycznych mogą one ukazywać współczesne problemy ludzi w dobie przemian społeczno-kulturowych, wyznaczać przestrzeń - „luki”, a co za tym idzie inspirować do kontynuowania tego typu badań i ich rozszerzenia. Przedstawiane i poddawane głębokiej analizie wyniki badań i indywidualne przypadki, pokazują w szeroki sposób z jakimi trudnościami stykamy się obecnie w społeczeństwie jak sama mówi o ty druga część tytułu monografii „współczesne oblicza”. Wartościowy jest również fakt, iż autorzy źródłowo odwołują się w swych pracach do fundamentów klasycznej seksuologii a także ukazują „pozytywne” podejście w całej pracy do mawianych kwestii.

Lektura poszczególnych rozdziałów od samego początku skłania do zadumy. Już sam artykuł otwierający monografię Andrzeja Komorowskiego pt. „*Od żądz do uniesień czyli, co było pierwsze jajko czy kura?*” w swojej wyjątkowej narracji zajmuje się zagadnieniem zmian jakie toczyły się w ewolucji *Homo*, sięgając następnie po klasykę XX-wiecznej psychologii Erich Fromm i podejmując zagadnienia: heteryzmu, miłości, płci i matriachatu odwołując się przy tym często do uczucia miłości i empatii. Rozdział autorstwa Bassama Aouil'a, Adama Przybylskiego pt. „*Męski kryzys seksualny u mężczyzn – prawda czy fałsz?*” został poświęcony męskości i wskazuje, że o tym kryzysie mówi się od dawna. Interesujące są dwa wnioski. Pierwszy, to różnice między pokoleniami mężczyzn w zakresie wpływu poczucia kryzysu męskości na funkcjonowanie seksualne oraz znaczenie relacji mężczyzn z ojcami na seksualność w życiu dorosłym. Ma to o tyle znaczenie, że z wielu badań wynika, że rola ojca w rodzinie pozostaje w tyle za rolą matek. Rozdział dotyczący wieku inicjacji seksualnej może mieć znaczenie dla pedagogów i nauczycieli oraz programów wychowania do życia w rodzinie. Jest to artykuł zbiorowy autorstwa Agnieszki Cichowskiej, Zbigniewa Lwa-Starowicza, Moniki Szymańskiej, Christiana Imielińskiego pt. „*Psychospołeczne następstwa wczesnej inicjacji seksualnej*”. Z artykułu wynika, że późniejszy wiek inicjacji seksualnej sprzyja wyższemu zadowoleniu z życia a także poziomowi wyników w nauce szkolnej. Młodzieńcza miłość, tak pięknie przez stulecia opiewana przez poetów wszystkich kultur jest bez wątpienia jednym z najwspanialszych ludzkich przeżyć. Pasja zagłębiania jej tajemnicy towarzyszy ludziom od wieków. Miłość jest pojęciem wieloznacznym. Jej wizerunek kształtuje się w zależności od epoki i kultury. W literaturze specjalistycznej poświęconej miłości dominuje dość często w opisie model miłości Sternberga a mniej znany i niedoceniany jest model miłości Johna Lee, socjologa z Toronto, który opiera się na badaniach empirycznych. Klasyfikacja tego autora zakłada istnienie takich typów miłości jak: eros, ludu, storge, mania, pragma, agape to właśnie kolejny rozdział niniejszej monografii, który także jest artykułem zbiorowym autorstwa Olgi

Pytel, Zbigniewa Lwa -Starowicza, Christiana Imielińskiego oraz Moniki Szymańskiej pt. „*Typy miłości według Johna Lee a Fantazje seksualne.*”, odnosi się właśnie do koncepcji miłości dowodzi zróżnicowania typu miłości w zależności od płci a także w świecie fantazji erotycznych.

Kolejne artykuły monografii poświęcone są relacją partnerskim podkreślają znaczenie empatii dla ich satysfakcji, stylów przywiązania, którym poświęcono uwagę w dwóch rozdziałach autorstwa Patrycji Cyrych pt. „*Styl przywiązania, a relacje partnerskie we wczesnej dorosłości*” oraz „*Styl przywiązania a satysfakcja seksualna młodych dorosłych*” autorstwa Bassama Aouil’a, Kingi Iwańskiej. Wiemy przecież jak ważną rolę relacjach partnerskich odgrywa dziedzictwo przeszłości w noszone do układu małżeńskiego, a związane z dzieciństwem sytuacje w rodzinie, układami towarzyskimi partnerów itd. Równie istotne znaczenie ma to wszystko, co dzieje się obecnie, tu i teraz Na losach układu partnerskiego w znacznym stopniu ważny jest sam dobór partnerów. Wielokrotnie wykazywano, że ma on istotny wpływ w późniejszym pożyciu. Wyniki przedstawionych przez autorów artykułu badań zasługują na uwagę. Jeden z rozdziałów autorstwa Bassama Aouil’a, Marii Bogackiej pt. „*Funkcjonowanie seksualne dorosłych kobiet z niepełnosprawnością*”. opisuje seksualność kobiet z niepełnosprawnością ruchową. W społecznym odbiorze niepełnosprawność ruchowa, zwłaszcza ciężka, ogranicza zupełnie, odbiera możliwość dostrzegania i przeżywania własnej seksualności. Niewątpliwie istnieją głębokie postaci upośledzenia, które uniemożliwiają bądź znacząco ograniczają aktywność seksualną. Jednakże potrzeba seksualna jest właściwością ludzkiego organizmu, napięciem psychofizycznym odczuwanym bez względu na sprawność bądź niesprawność. Niewątpliwie artykuł przedstawia temat nadal jeszcze mało znany.

W książce znalazł się też rozdział Karoliny Nowak pt. „*Voyeuryzm a jego wpływ na związek*”, który został poświęcony wpływowi voyeryzmu na relacje w związku oparty na analizie konkretnej pary. W literaturze brakuje tego typu prac zwłaszcza, że populacja osób z

różnymi zaburzeniami preferencji seksualnej nie jest mała a określone i prawidłowo zdiagnozowane preferencje mają duży wpływ na relacje partnerskie ale również i relacje w całym systemie rodzinnym. Część populacji z zaburzeniami preferencji seksualnych realizuje podwójny Standard aktywności seksualnej: dewiacyjny i standardowy, a ich partnerzy nie znają skłonności dewiacyjnych partnera, a inne skłonności dewiacyjne „przemycają” do swoich związków. Z artykułu Agnieszki Małkowskiej pt. *„Rozpad związków formalnych (małżeństw) w kontekście seksualności”* wynika natomiast ważny wniosek że nie rozwiązane problemy intrapsychiczne przed powstaniem związku mają duży wpływ na relacje w związkach i byłoby lepiej aby były one rozwiązywane w psychoterapii zanim powstanie związek.

Trzy rozdziały monografii Elżbiety Żytyńskiej-Chwast pt. *„Empatia w związku małżeńskim”*, Tomasza Kruszewskiego pt. *„Behawioralne aspekty psychoterapii par-komunikacja interpersonalna”* oraz Aliny Henzel-Korzeniowskiej pt. *„Wokół miłości. Rozważania z perspektywy psychoanalizy pacanowskiej”*, wiążą się z pojęciem empatii, miłości ale także nie rzadko związanych z nimi kryzysami, które czasami wymagają oddziaływań psychoterapeutycznych - psychoterapii małżeńskiej/partnerskiej. Ogólnie terapię małżeńską/par można zdefiniować jako pomoc partnerom w uzyskaniu większej bliskości i większej satysfakcji w byciu razem, małżeńską/par. Efekty jakiegokolwiek terapii zależą w dużym stopniu od motywacji pacjentów do leczenia, przyjęcia pomocy, przeprowadzenia zmian. Istotnymi czynnikami uzyskania pozytywnych zmian w terapii jest również precyzyjne określenie jej celu, dostosowane do oczekiwań, potrzeb i możliwości pacjentów. W terapii par ważne jest również to, by oboje partnerzy mogli wziąć odpowiedzialność za swój związek. Autor artykułu, Tomasz Kruszewski – przytaczając wyniki badań zagranicznych – niezbyt wysoko ocenia skuteczność terapii par, jednakże należy stwierdzić, że jest ona potrzebna, a kryteria skuteczności też są różne np. polubowne rozstanie partnerów też jest sukcesem. Treningi tantry mogą być pomocne w terapii par z problemami w przystosowaniu seksualnym, są one jeszcze

jednak mało znane jak wskazuje artykuł autorstwa Agnieszki Wnuk, Basama Aouil'a pt. „*Treningi tantry a satysfakcja seksualna partnerów z życia seksualnego w związku*”. Rozdział autorstwa Aliny Henzel-Korzeniowskiej zasługuje na uwagę psychoterapeutów niezależnie o nurtów danej szkoły i potwierdza wartość superwizji terapeutów w ich codziennej pracy z pacjentem.

Zawarte w monografii artykuły mają głęboki charakter interdyscyplinarny. Pozycja ta zawiera wiele cennych klinicznie informacji, które mogą być przydatne dla pedagogów, psychologów, seksuologów, psychoterapeutów w ich codziennej praktyce edukacyjnej i terapeutycznej.